

ETTOR OCH NOLLOR

EN KARTLÄGGNING AV
GRUNDSKOLORNAS ARBETE
MED FILM OCH MEDIA I
VÄSTERÅS SKOLÅRET 2006–2007

Av Börje Rönnqvist

UNG|KULTUR
Ingår i proAros
Västerås Stad

Börje Rönnqvist
Västerås Stad
proAros Ung Kultur
721 87 Västerås
tel 021-39 10 60
borje.ronnqvist@vasteras.se

2007-02-01

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Resultat 3

Inledning 8

Metod 10

Sammanställning 15

Källor 20

Bilagor 21

RESULTAT

En utmaning

Vilken IT-infrastruktur har grundskolan och hur använder skolorna den i film- och mediapedagogiken? Tillgång till datorer, webbanslutning, digitalfilmkamera och möjligheter att redigera film, text, bilder etc är viktiga faktorer i film- och mediaproduktionen. Det är inte bara en snabb digital IT-utveckling idag utan de äldre eleverna har i många fall bättre IT-utbildning än den vuxna personalen vid skolorna. ”Den nya generationen ungdomar kommer att ha andra krav på flexibilitet och interaktivitet. De kommer i långt större utsträckning var kunniga och aktiva i att producera sitt studiematerial själva”.¹ Är skolan redo för denna utmaning att eleverna har mera kunskaper i digitalteknik än lärarna? När en lärare skulle ordna en videokonferens mellan en klass i en skola i Västerås och en i Tyskland fick man inte igång kommunikationen. Tack vare att eleverna var vana med att använda webbkamera och chatT via Internet fick man igång webbchatten och kunde genomföra utbytet.

Skolor

Det ingår totalt 56 skolor från förskoleklass till och med årskurs 9 i kartläggningen². och Fristående grundskolor³ och det är 15 378 elever⁴. En skola; Bjurhovdaskolan har lagts ned under läsåret 2006-2007.

Över 37 skolor⁵; 66% har en relativt omfattande IT-infrastruktur med datorer, digital filmkamera, webbuppkoppling, redigeringsmöjligheter och visningsmöjligheter etc. De andra skolorna kanske inte har egen IT-utrustning men har möjlighet att hyra från Konsult och service det man saknar.

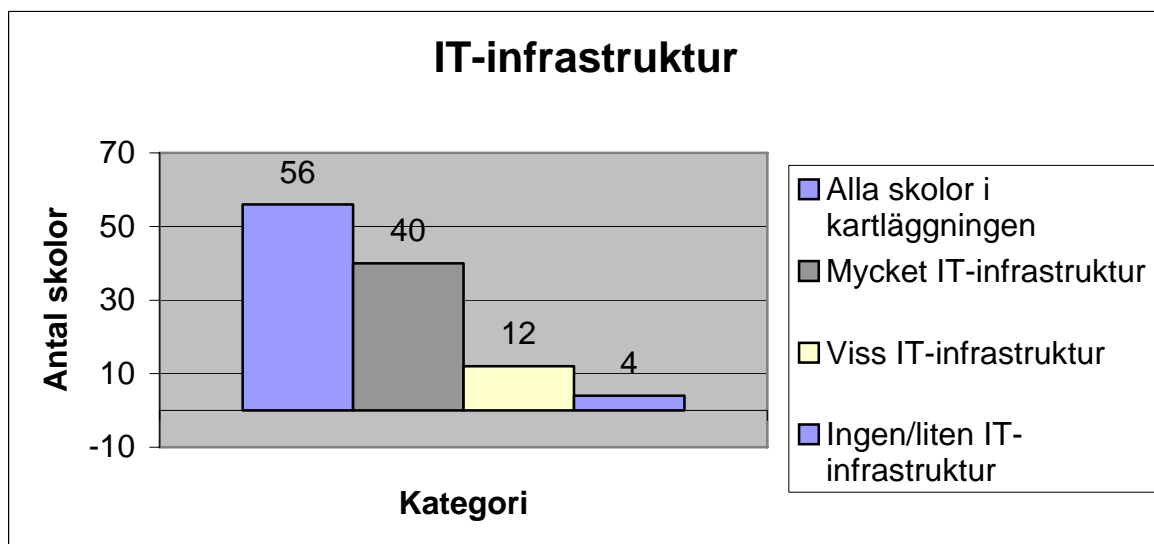
¹ OECD (2007), Att ge bort kunskap gratis – framväxten av öppna lärresurser, s.5, OECD,Paris, ISSN 1652-5213, www.kks.se -KK-stiftelsens webbplats.

² <http://www.vasteras.se/forskolaochutbildning/grundskola/grundskolorivasteras/kommunalgrundskolor/>

³ <http://www.vasteras.se/forskolaochutbildning/grundskola/grundskolorivasteras/fristaendegrundskolor/>

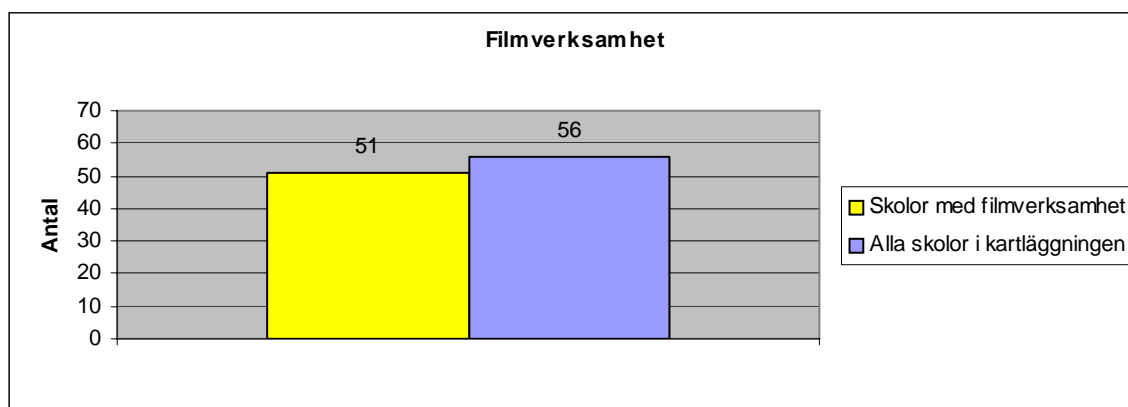
⁴

⁵ Det är 36 skolor som det är styrkt att de har en relativt utvecklad IT-infrastruktur men antagligen har ytterligare 4 – 5 skolor utvecklad IT-infrastruktur.

Filmverksamhet

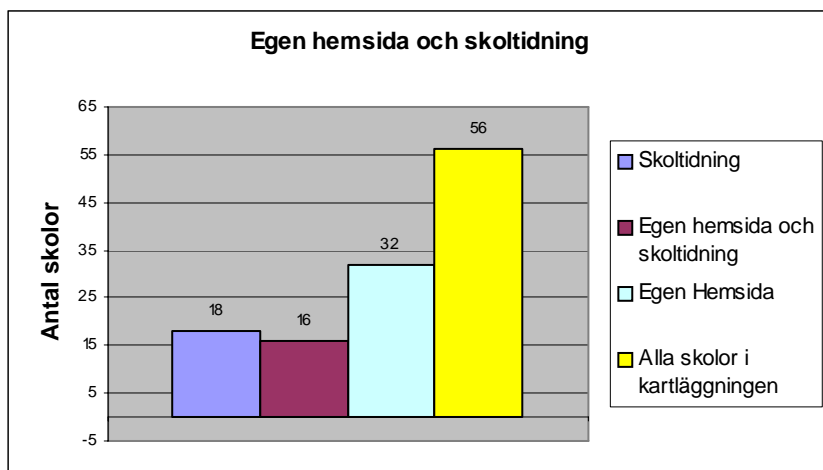
51 skolor av 56 har filmverksamhet; 91% har alltså någon verksamhet med film som redovisas i den här kartläggningen. Vilka skolor som hyr film och TV-program från Avmedia Västmanland har jag inte uppgifter om. De hyr ut cirka 91 500 DVD till skolorna. Skolorna kan också hyra film från andra uthyrare men det har jag inte fått några antydningar om att man gör.

Skolans hemsida

Skolor som har egna hemsidor på webben har också i stor utsträckning skoltidningar. 16 skolor av 18 med egen hemsida har skoltidning; 89%. Skoltidningen kan tex vara interaktiv⁶ för producenten och läsbar för läsaren men här finns många möjliga variationer. Har skolan egen hemsida på webben har alltså många även skoltidning

⁶ Med interaktiv menar jag att den som gör sidan har möjlighet att göra ändringar.

Hemsidan består i stort av två typer. Den ena ligger på kommunens site och informerar om skolan, inriktning, verksamhet, personal och kontaktinformation etc. Det är en sida utan kataloger med underliggande sidor men med länkar till sidor som inte direkt hör till den enskilda skolan. Den andra är mera avancerad med foton och redigerad text och har en egen första sida med knappar till underliggande kataloger och sidor. 16 av skolorna har en egen hemsida där man presenterar sin skola. 14 skolor med egen hemsida har även sin skoltidning upplagd på där. Övriga skolor är presenterade på Västerås stads hemsida.

Skoltidningar

Skoltidningar finns vid skolorna och de kan vara enkla eller mera avancerade. De kanske har skolmatsedel och andra faktauppgifter men saknar i stort redigerad text och bilder. Det kanske inte är en riktig skoltidning utan mera ett presentationsblad men jag har valt att kalla det skoltidning. Andra skolors hemsida med länk till skoltidningen etc och liknar en vanlig hemsida med mappar och kataloger och länkar. De publicerar även bilder på sina skoltidningar och de skulle även kunna lägga ut sina film- och mediaproduktioner på webben⁷ här.

Inspelade filmer

Den tekniska nivån på filmerna som spelas in vid skolorna kan vara mer eller mindre avancerade och mycket beroende på hur mycket IT-infrastruktur som finns vid skolan. Två skolor har filmverkstäder med inspelningslokal med faciliteter för filminspelning, redigeringsrum med redigeringsdatorer, digitala filmkameror, rekvisita etc. Andra har tillgång till digital filmkamera och ibland kan man redigera i skolan men i en del fall redigerar man hemma. Några spelar in film men redigerar den inte eller gör en enkel redigering där man tar bort lite inspelat material och lägger på en för- och eftertext. De som har stor filmverksamhet och gör många produktioner, kring 60 stycken per år, använder Macintosh datorer.

⁷ <http://webnews.textalk.com/se/> länk till publiceringsverktyg för webbtidningar.

Filmade evenemang

Lärare och/eller elever filmar ibland elever. Det kan vara skolavslutningen, melodifestival, utflykter etc som lärarna filmar eller tillsammans med eleverna. Det inspelade materialet kanske inte redigeras och filmen kan vara en oklippt dokumentation som förvaras vid skolan. Ibland kanske visas det inspelade för eleverna och i de flesta fall sparas en kopia som läggs i arkiv. Det verkar oklart vad man ska använda den dokumenterade⁸ filmen till, tex vem ska se den ?

Externa pedagoger

Pedagoger utifrån skolan kommer till skolan och arbetar med eleverna, eller eleverna besöker olika institutioner. Pedagoger vid IDA projektet hjälper till med skoltidningar. Film i Västmanland gör film och jobbar på annat sätt med eleverna. En filmpedagog vid Ung kultur gör film med skolklasser med utgångspunkt i utställningar som finns i Culturen. Pedagogen vid Konstmuseet analyserar film med elever både vid konstmuseet och ute i skolorna.

Filmvisningar mm

Folkets bio visar film vid biograf för elever. Film i Västmanland har några projekt där man t ex låter elever sköta en biograf under några timmar.

IT-infrastrukturen varierar inte så mycket

Det finns i stort sett en grundläggande nivå av IT-utrustning i skolorna. TV har man tillgång till och i vissa fall även Intern-TV med skyltslingor. Några skolor har Smartboard, videokanon men TV är vanligast. Skolorna har tillgång till internetanslutning men inte alltid i klassrummen. De flesta skolor har klassrum med minst en nätanslutning och ett antal datorer. När en skola har flera datorer i klasserna använder man ofta så kallade tunna klienter⁹ och det gör att man inte kan ladda upp eget material i datorerna och arbeta med. De måste i så fall vara fristående men det finns inte i så stor utsträckning. Datorer som är internetanslutna och kan användas att ladda ner material från Internet, finns det inte många av i skolorna. En anledning kan vara att man är rädd att icke godkänt material ska laddas ner, porr, rasistiskt material etc. En annan anledning kan vara att Konsult och service inte vill arbeta med fristående datorer av kostnadsskäl. Service och underhåll får skolan själv stå för i så fall och datateknikern vid skolan är en lärare som får några timmar till det.

Slutsats

IT-infrastrukturen som består av hård- och mjukvara finns i skolorna. Det är olika utrustningsnivåer men det förklarar inte skillnaderna i hur skolorna använder

---

⁸ Här kan man tänka sej att materialet läggs upp på en webbserver, kanske under en kortare tid.

⁹ Det är oklart om man kan ladda ner eget material och redigera det men många lärare har valt att ladda ner elevernas inspelningar som foton etc till fristående datorer. ”Tunga grafikprogram, ljudredigerings- och filmredigeringsprogram går inte att använda med ett tillfredsställande resultat i ett nätverk med tunna klienter.”,s.29, skriver man i rapporten, se nedan.” I liten skala används filmredigering, detta görs idag med hjälp av MAC-datorer.” s. 51, skriver man i rapporten, IT i grundskolan Alternativa investeringslösningar & IT ur ett pedagogiskt perspektiv, Växjö universitet 2005, Rapporter från MSI

tekniken. Det finns några skolor med nästan inget arbete med film och media, till skolor med 60 filmproduktioner per år, med tex 13 timmars handledning i veckan och en budget på 70 000 kr. Vissa skolor har utvecklad IT-infrastruktur men gör ändå inte mycket inom film och media.

Tillgång till teknik verkar inte automatiskt skapa arbete med film och media. De som gör många produktioner har kanske bra utbildad personal som har lång erfarenhet av filmpedagogik och vet vilken teknik och metodik som de vill arbeta med.¹⁰ De har ofta valt Macintosh som datasystem.

Vill man utveckla filmpedagogiken i grundskolan kanske man ska investera i externa konsulter som arbetar med filmproduktion och fortbilda lärarna i filmteknik med tanke på de fyra leden titta, lära, göra och visa¹¹. Har man utbildad personal kanske man kan anpassa tekniken till varje skolas olika förutsättningar

Skolorna vet inte i många fall vad man ska använda sin teknik till och några har framtida planer att starta filmproduktion men saknar intresserade lärare. Kommunen borde ha tydliga mål för skolan hur man ska använda IT-infrastrukturen.¹²

Några punkter ytterligare i en sån målsättning skulle kunna vara att alla elever från och med klass 5 skulle vara med att göra minst fyra produktioner varje år. Varje elev borde få minst en produktion varje år som de deltagit i, visad eller nedladdad för visning på Internet, tex som en länk på skolans hemsida. Sen vore det nog bra att man betonade vikten av att skolan själv kan bestämma vilken teknik man vill använda för att nå målet: varje elev from 5:e klass ska delta i fyra produktioner varje år och en produktion ska visas offentligt varje år. Visningarna kan ske vid en årlig filmfestival vid skolan eller göras tillgängliga på internet, till exempel som en länk på skolans skoltidning. Några skolor lägger ut filmer på sin hemsida redan idag men det kunde vara flera och mera systematiskt.

---

¹⁰ De arbetar med Macintosh datorer och det gör även Lotta Johansson vid Film i Västmanland; pedagog som gör film i några skolor, med elever och lärare.

¹¹ Se nedan

¹² Här anges fyra mål för media och IT i skolan, bl a att: "Alla lärare och elever har tillgång till ändamålsenlig och fungerande utrustning". Att lära av varandra, Hansson,, K., Stockholm 2004, s. 146.

INLEDNING

Kartläggning av film och media i grundskolan¹³ i Västerås är ett projekt som genomförs av Ung kultur med bland annat medel från Svenska filminstitutet. En beskrivning av kartläggningen skickades ut till skolledare och kulturombud i grundskolan med epost. De som hade film och medieprojekt bad jag att de skulle höra av sej. Sen kontaktade jag personal vid skolorna med telefon och i vissa fall besökte jag några skolor, speciellt de som hade stor filmverksamhet.¹⁴

Arbetet med film och media kan förklaras lite närmare och i en publikation från Svenska filminstitutet, Agenda M, sidan 6, står följande:

I den fortsatta texten förekommer uttryck som medier och IT. Ibland exemplifieras med olika massmedier som film, tidningar, radio, tv. Vi har generellt valt att använda begreppet medier och vi utgår från den definition som Ulf Hannerz formulerade i boken Medier och kulturer (Carlssons Bokförlag, Stockholm 1990): Medier är kommunikationsteknologier med vars hjälp människor producerar och sprider budskap, yttre former som har det främsta syftet att de ska kunna tolkas av människor, och därigenom påverka deras medvetande. Och till detta ska fogas att vad vi nu oftast menar med medier är teknologier som möjliggör sådana budskap mellan människor utan att dessa själva behöver vara i varandras direkta närvaro – på samma plats, vid samma tillfälle.

Med skolledarnas, kulturombudens och projektansvarigas hjälp ville vi sammanställa uppgifter om mediepedagogiska arbetet i förskoleklasserna till årskurs 9. Det är skolåret 2006 – 2007 som jag har undersökt och kartläggningen vill visa hur grundskolan arbetar med film. Det kan vara att se något tex en film, läsa/analysera eller prata om filmen och kanske göra en egen film.

Pedagoger som arbetar i skolan som externa resurser inom film och media kontaktades också. De åker ut till skolorna eller så kommer skolorna till olika kulturarrangemang som ordnas av Ung kultur, Konstmuseet etc.

Tillgång till digitalkamera och dator är förutsättningar för att göra film och annat inom media idag. Redovisningar med digitalkamera, skoltidningar och filmer gör man i skolorna. Det var svårigheter att kartlägga de små filmprojekten i klasserna. Man ansåg inte att det man producerade var tillräckligt stort för att vara intressanta att nämna. De flesta skolorna har hemsidor och två skolor har filmverkstäder med lokaler, utrustning och personal för filmproduktion. Skillnaderna var stora mellan skolorna och två hade någon form av film/medie verkstad med kamerautrustning,

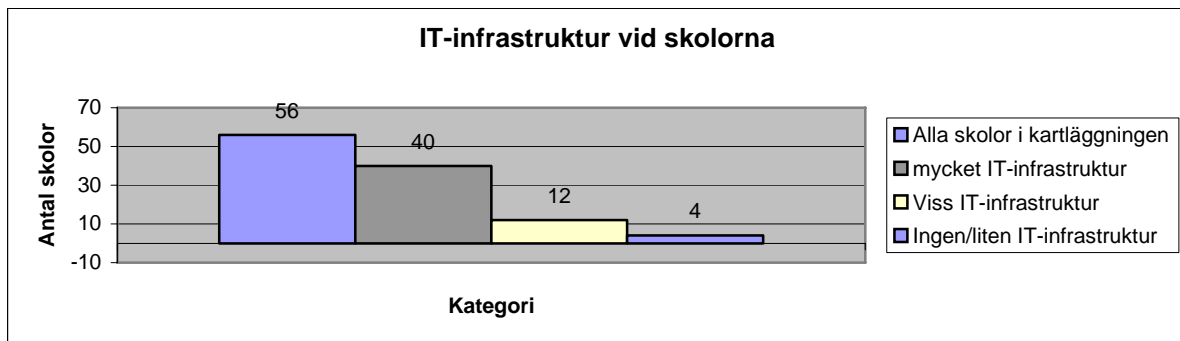
---

¹³ Det finns för närvarande 45 kommunala grundskolor och tio fristående samt en internationell skola./---/ I de flesta skolor har förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg lokalintegrerats för att underlätta samarbetet dem emellan (<http://www.vasteras.se/> | [Förskola och utbildning](#) | [Grundskola](#)).

¹⁴Klasser som var på film- och kulturarrangemang anordnade av Ung kultur fick jag ibland kontakt med lärare och frågade dem om deras skolas mediapedagogik.

studio, redigeringsrum och visningsmöjligheter. Andra skolor hade nästan ingenting - saknade tillgång till digitalkamera om inte personalen lånade ut sina privata kameror etc.

IT-infrastrukturen varierade stort bland skolorna men generellt kan man påstå att alla skolor teoretiskt har tillgång till datorer och Internet anslutning. Även om en dator vid skolan kanske stod i ett personalrum och eleverna fick gå dit när de behövde göra tex sökning på webben. En skola hade en videokonferens med en skola i Tyskland och då hyrde man en Laptop från Konsult och service. Det en skola saknar går alltid att hyra man behöver inte äga den utrustning man använder.

METOD

Hur använder skolorna filmmediet

Titta-Lära-Göra är ett förenklat sätt att beskriva film- och mediapedagogiken. Skolorna arbetar med film och media i huvudsak inom dessa tre områden. Ett annat sätt att uttrycka samma sak skriver Svenska filminstitutet i en skrift, se nedan.

Det är angeläget att dessa tre aspekter (uppleva – reflektera – skapa själv) alltid finns med när man diskuterar de aktiviteter som ingår i ett kulturpedagogiskt eller mediepedagogiskt arbete i skolan.¹⁵

Visningen -tillgängliggörandet av det som produceras i skolorna idag kan läggas ut på Internet. Det är nytt att skolorna kan visa sina produktionerna för en stor publik för en liten kostnad genom att ladda upp det man gjort på webben. Det är aspekten – visningen som jag vill lägga till.

Eleverna kan läsa sagor, se filmer och sen kan eleverna skriva uppsatser, eller på annat sätt gestalta sagan man läst eller sett på en biograf. När man studerar film kan det vara filmteknik, filmhistoria, reklam och produktionsförhållanden. När man tex gör film handlar det om själva produktionen av film/video som förarbete, inspelning och efterarbete. Det nya är Internet och bredbanden som gör det möjligt att tex sprida en liten redovisning i klass 1 tex om myrornas liv under ett gammalt bröd i skolköket till hela världen. De som gjort filmen behöver bara ladda ned filmen på en filmsida som är tillgänglig för alla och publiken är teoretiskt oändlig stor. Där finns en enkel möjlighet för alla idag att få ut sina produktioner och få reaktioner på det man gjort. Det måste vara ett viktigt pedagogiskt incitament att det man gör, ses av någon och att man får reaktioner på det man gör. Miljoner människor tittade tex på en hemmaproducerad enminutsfilm med en skrattande baby för en tid sen. Det handlar om hur distributionen av filmproduktioner, texter och andra medieformer påverkar skolans elever och personal. Tillgängligheten på webben är inte i första hand en kostnadsfråga, utan snarare en fråga om etik och moral med tanke på att många föräldrar inte vill att deras barn ska synas på bild i någon form i en produktion som finns publicerad på webben¹⁶. Skoltidningar läggs ut på webben på skolornas egna hemsidor och är ofta offentliga och öppna för alla som vill läsa dem. Kartläggningen här av IT-infrastrukturen i skolan och vad man gör med den borde ge svar om skolorna tillgängliggör sina produktioner i någon större omfattning.

Två skolor producerar cirka 60 filmer var per år och en gör ungefär 30 filmer men sen är det ett stort hopp till de andra skolornas filmproduktion. Skoltidningar som funnits länge i skolan börjar läggas ut på Internet. Det nya i de sammanhangen är hur enkelt det är att publicera foton. Den gamla papperstidningen finns kvar i en del fall men för det mesta är skoltidningen en del av skolans hemsida som är en del av den nya

---

¹⁵ Agenda M, Diskussionsunderlag för ett mediepedagogiskt utvecklingsarbete, Arbetsmaterial April 2003, Svenska Filminstitutet.

¹⁶ Skolorna skriver avtal med elever och föräldrar om hur foton och film ska användas.

digitala tekniken med bredband i nätverken. Skolorna lägger ut information och samlar in information mycket mera idag än tidigare via webben.

Frågeställningar

Arbetar man med film är det ofta digitala tekniker man använder. Visning av film kan vara analog dvs att man visar film i TV som är inspelade på videoband men DVD:n har i ersatt den delen. Biografen med duk finns kvar men den använder delvis också digital teknik. Det tillsammans med bredband dominerar numera inom film och media. Två frågeställningar ska visa hur det är i skolan. Det är hur skolornas IT-infrastruktur ser ut och hur man använder IT-infrastrukturen.

IT-infrastruktur som finns i grundskolan och hur den används

Vilken teknik som finns vid skolorna har jag försökt kartlägga med följande frågor:

- Har skolan PC och/eller Macintosh datorer vid skolan?
- Hur många datorer finns det?
- Har skolan digitala filmkameror?
- Finns programvara för filmredigering, tidningsproduktion etc i skolan?
- Är klassrummen Webbansluta?
- Finns TV i klassrum eller tillgänglig på annat sätt?
- Är TV:n intern?
- Har man Smartboard vid skolan?
- Finns videokanon vid skolan?

Hur elever och lärare använder tekniken i skolan har jag försökt ta reda på med följande frågor:

- Använder eleverna/lärarna digitalkamera för filminspelningar vid skolan?
- Redigerar eleverna/lärarna film vid skolan och hur i så fall?
- Gör eleverna/lärarna eller någon annan skoltidningen vid skolan?
- Har skolan hemsida och vem gör den?
- Har skolan intern-TV sändningar?
- Visas skyltslinga i skolans Intern-TV?
- Visar skolan film på Tv?
- Visar skolan film på smartboard?
- Använder skolan videokanon etc?

Intervjuade personer

Det är ungefär 100 intervjuer som den här kartläggningen är baserad på. Alla grundskolor har jag fått kontaktat med och intervjuat någon vid skolan. Det har varit personliga intervjuer och telefonintervjuer och "Intervjumaterialet bygger här på en semistrukturerad intervjumetod"¹⁷,

---

¹⁷ "Intervjuerna har således inte följt en strikt upplagd mall utan vi har utgått från ämnesområden och ställt frågor efterhand som intervjun fortskridit.", IT i grundskolan Alternativa investeringslösningar & IT ur ett pedagogiskt perspektiv s.16-17

Enkät svar har ofta ett stort bortfall och kring 50 % är inte ovanligt¹⁸. En fördel med intervjuer är att man vet vilket svar man fått med en gång och kan ställa följdfrågor som man kanske inte kunnat vid en enkät. Man vet inte alla gånger vid skriftliga frågor om den som svarar har förstått frågorna. Det kan man kontrollera lättare med kontrollfrågor under ett samtal.

Skolornas administrativa personal, skolledare, kulturombud och lärare har jag talat med¹⁹ men bara ett fåtal elever. Några pedagoger som arbetar med filmpedagogik i skolan och kommer utanför skolan är Film i Västmanland, Folkets bio, Konstmuseet, Ung kultur och de har jag haft kontakt med. I skolan finns projekt som IDA, Comenius, och First Lego League och några presentationer av den verksamheten har jag hittat men det saknas nog vissa delar fortfarande, speciellt det om Comeniusprojekten och First Lego League projekten.²⁰ Där har det filmats en del men i vilken omfattning och hur mycket är svårt att fastställa. Uppgifter från bla Kvalitetsredovisning 2006²¹ som skolorna gjort har jag jämfört med uppgifter från samtalen med några externa aktörer,²² lärare och elever. Texterna bekräftar bilden jag fått av skolan från personal etc i stor utsträckning.

Tidsperiod

Undersöksperioden har varit läsåret, hösten 2006 – våren 2007. En anledning till att jag valt ett läsår är att jag tror att det är svårt att få korrekta uppgifter vid samtal, längre tillbaka i tiden, av de tillfrågade. Det har jag försökt kompensera med skriftliga källor som bla Kvalitetsredovisning 2006²³ som omfattar året 2006 dvs även vårterminen 2006. Nackdelen kan vara att vissa tidigare större händelser inte kommer med i undersökningen²⁴.

Valda skolor

Det fanns 56 skolor²⁵ under läsåret men en skola lades ned²⁶. Ett antal skolor med specialundervisning finns inte med²⁷ i kartläggningen. Det är 7 stycken. Särskolan finns med om dessa klasser är integrerade i den vanliga grundskolan²⁸.

---

18 Angående låg svarsfrekvens där 64 av 145 kulturombud i Malmö svarade på en enkät, se s.,53, Mediepedagogik i Malmö stad, Lundquist, D., Malmö 2003.

19 IT i grundskolan Alternativa investeringslösningar & IT ur ett pedagogiskt perspektiv, s.15-16

20 <http://www.framtidsmuseet.se/firstlegoleague.html> FIRST LEGO League (FLL) är en ämnesövergripande tävling för ungdomar.

21 Se ovan

22 IDA-projektet och Comenius-projektet är tvåprojekt som finns i ett antal skolor och som tillför resurser till skolorna som personal och andra resurser. Det kan vara inköp av digitala kameror etc.

23 Se ovan

24 Se bilaga, Ansökan till SFI; En liten historik om medieutvecklingen i Västersås, som finns som bilaga i Ung kulturs ansökan till SFI.

25 Fryx Internationella school finns med i Fryxellska skolan

26 Bjurhovdaskolan

27 Fibulaskolan, Mälarstrandsskolan, Sjukhusundervisning, Stjärnskolan, Mälarskolan, Vegaskolan och Villaskolan

28 Ormkärskolan, Skallbergsskolan, Önstaskolan, Barkaröskolan, Hällbyskolan, Håkantorpsskolan, Nybyggeskolan, Ekbergaskolan, Lillhagaskolan, Viksängsskolan och Waldorfskolan.

Alla 55 skolor har jag nått och talat med någon vid skolan om deras IT-infrastruktur; som tillgången till digitala filmkameror, filmredigeringsmöjligheter, skoltidningar, webbsidor etc Det har varit öppna frågor i samtalsform och dessutom har jag fått svar via mejl på mitt utskickade brev till skolledare och kulturombud²⁹.

Valda årskurser

Det är årskurserna förskoleklass till årskurs nio i de 55 skolor som finns med i undersökning. Förskoleklasserna är i en del fall integrerade i grundskolorna och det är anledningen till att de finns med i undersökningen. Det eliminerar behovet att skilja mellan förskola och grundskola tex i skolor som bara har förskoleklass och årskurs ett och två.

Antal elever i undersökning

Elevantal³⁰ i kommunal förskoleklass och grundskola i Västerås 2006-08-21 var 15 378 elever. Fördelningen är någorlunda jämn över årskurserna och det är tex 1 326 elever i förskoleklass och 1 804 elever i årskurs 9. Antal elever blir fler i de högre klasserna. Största språnget är mellan klass 5 och klass 6 (1506 elever och 1 735 elever).

Källor

Underlaget för kartläggningen är intervjuer; personliga och via telefon, förfrågningar via e-mejl, där man svarat med epost och att jag senare har ringt upp och talat med den som svarat på mejlet, eller någon annan personal vid skolan. Mejlet skickades ut till skolledare och kulturombud.³¹ Några skolor har jag besökt och det har varit skolor som haft rätt omfattande verksamhet eller stått inför något nytt³². Irstaskolan har en stor filmverksamhet med filmverkstad etc. Skallbergskolan har filmverkstadsliknade verksamhet med stor produktion med cirka 60 filmer per år etc. S:Iljans skola gjorde en skoltidning under en vecka där hela högstadiet var inblandade när jag besökte dem. Det var ett ämnesöverskridande projekt och eleverna arbetade bara med tidningen den här tiden.

Läroplaner, handlingsplaner, redovisningar; tex Kvalitetsredovisning 2006 och rapporter om comeniusprojekt etc är källor publicerade på sidan www.vasteras.se. Några filmer³³ har jag sett och jag har lyssnat på ett ljudband av några elever vid Stenkumlaskolan som samarbetat med P4/Västmanland.³⁴

Förväntat resultat av kartläggningen

Intervjumaterialet är sammanställt i ett Excel-dokument med korta kommentarer och själva intervjuerna är sammanställt i ett separat dokument som inte ska publiceras av etiska skäl. Med tabeller och kommentarer ska jag försöka presentera svar på

---

²⁹ Se bilaga Brev till skolorna

³⁰ Se bilaga Elevantal i kommunal Förskoleklass och Grundskola i Västerås 2006-08-21

³¹ Se bilaga, Brev till skolorna

³² S:Iljans skola producerade en skoltidning under en vecka med hela högstadiet.

³³ Se bilaga, Några filmrecensioner

³⁴ Se bilaga, Källor.

frågorna: Vilken IT-infrastruktur finns vid grundskolan i Västerås hösten 2006 och våren 2007 och Hur använder grundskolan i Västerås under den här tiden sin IT-infrastruktur?

Tidigare forskning

Det har inte varit möjligt att sätta sej in i allt forskningsmaterial som handlar om arbetet med film och media i grundskolan. Med hjälp av Googles sökmotor på Internet har jag sökt liknande studier om film och mediapedagogik i för- och grundskolan men jag har inte hittat så mycket. Sen har jag sökt igenom Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutvecklings³⁵ databas efter undersökningar som liknar den här kartläggningen

Att arbeta med medier i skolan, Stockholm 2004, Katrineholms kommun har gett ut skriften som behandlar grundskolans utvecklingsarbete inom det mediepedagogiska området 1996-2003.

Mediepedagogiskt utvecklingsarbete Arboga kommun 2002-2003, Stockholm 2003, är en rapport som ska beskriva hur Arboga kommun kan utveckla arbetet med film och andra medier i grundskolan.

Järfälla kommun har sammanställt Filmen i förskolan, Stockholm 2003 och ska visa det arbete som fanns under läsåret 2001-2002 i Järfälla.

Skolan, medierna och lärandet av Frank Stoor är en undersökning av kompetensutvecklingsbehov med inriktning mot medier på skolor i Södermanland och Västmanland,2001.

Mediepedagogik i Malmö stad är en utredning om ett mediepedagogiskt program av Daniel Lundquist, 2003.

Att ge bort kunskap gratis, OECD 2007, behandlar framväxten av öppna lärresurser.

Det här är några skrifter som jag tycker anknyter till min kartläggning.

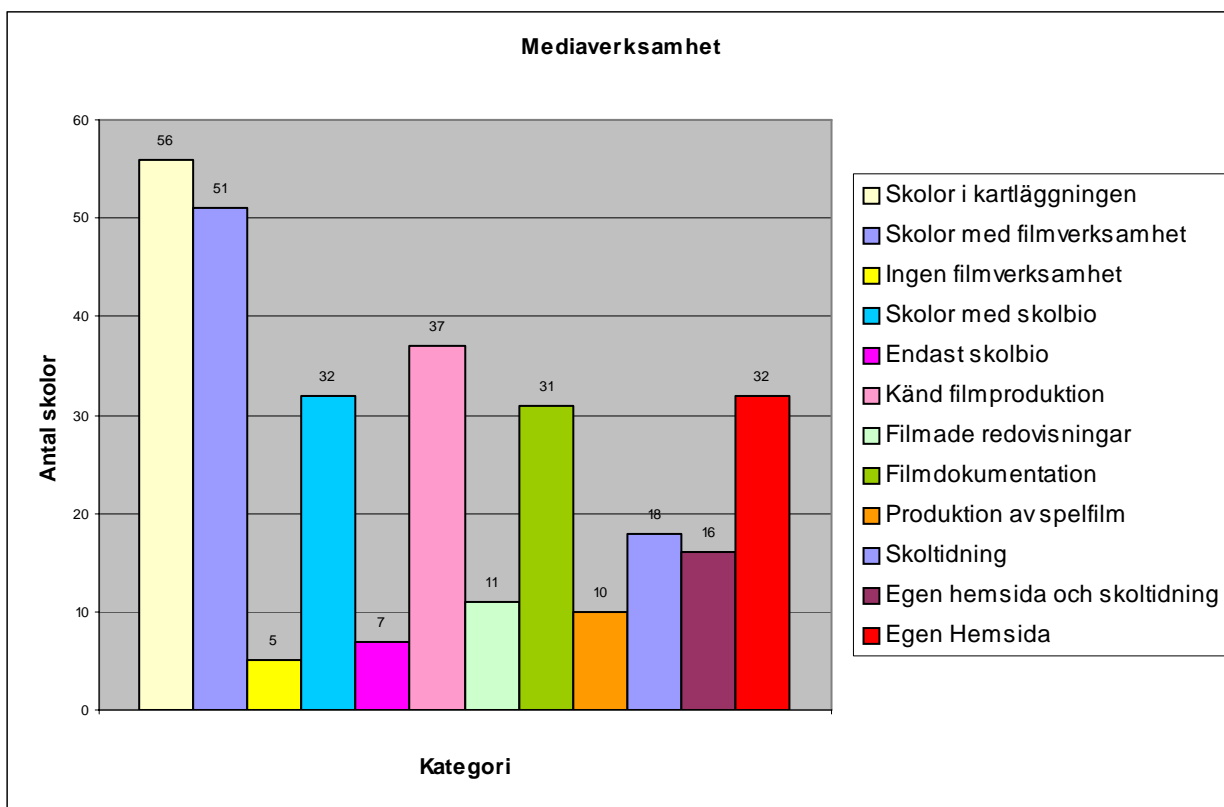
³⁵ <http://www.kks.se/templates/ProjectStartPage.aspx?id=77> är adressen till Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling som har en sökbar databas av forskningsprojekt.

SAMMANSTÄLLNING

Kommentar

Här ska jag försöka visa vad skolan har använt sin IT-infrastruktur till. ³⁶Vid kartläggningen har jag koncentrerat mej på aspekterna: Titta-Lära-Göra. När skolorna går på skolbio ser man en film i biograf³⁷ och besöket förbereds ofta på något sätt. Det finns ofta filmhandledningar till filmerna och när man sett filmen pratar man kanske om filmen. Sen kanske man gör en film i anslutning till den film man sett. Det är dessa tre aspekter som jag försökt kartlägga i huvudsak. Visning av det som producerats sker ofta lokalt inom skolan. Detta sker mest i de skolor som har stor produktion. Andra skolor visar sina filmer mindre regelbundet och ofta vid enstaka tillfällen om man överhuvudtaget visar sitt inspelade material.

Medieverksamheten

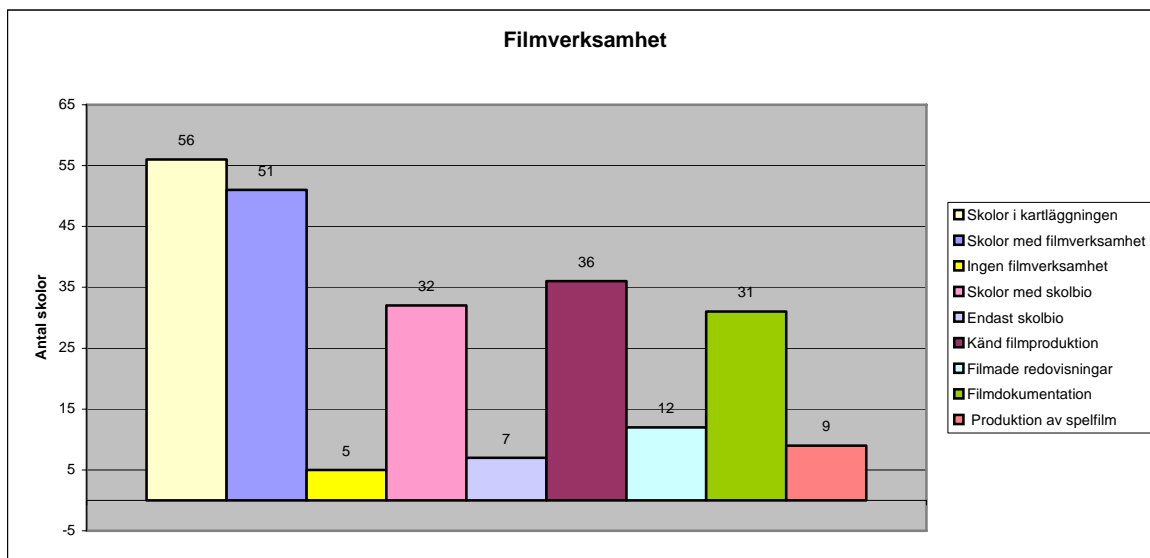
Filmverksamheten

Skolornas filmverksamhet har jag delat in i följande kategorier; Ingen filmverksamhet, Endast skolbio, Känd filmproduktion, Skolor med filmverksamhet. 51 av 56 skolor har

³⁶Den fjärde aspekten – visningen eller själva publiceringen av ett verk för en publik har här fått litet utrymme.

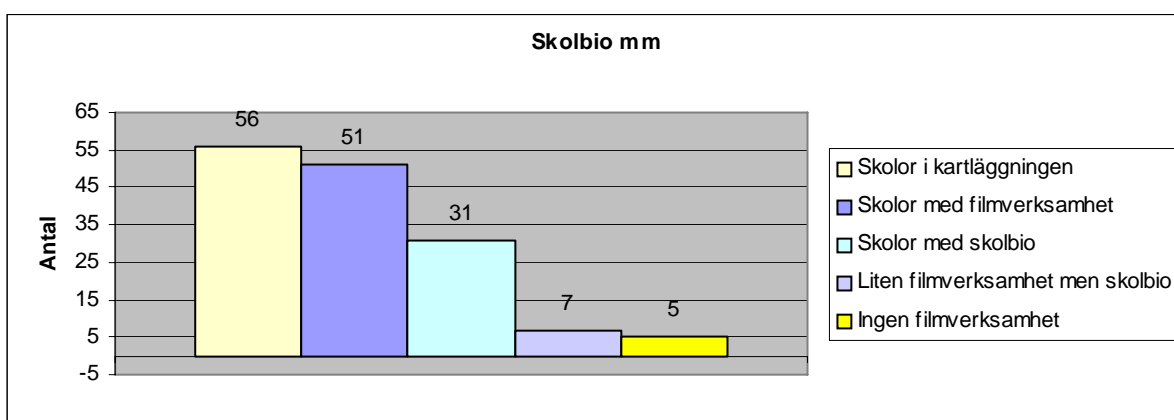
³⁷ Skolbio är lika med filmvisning i biograf.

filmverksamhet. Skolor med endast skolbio är 7 stycken och 5 skolor har ingen filmverksamhet.³⁸ Det är 12 av 56 skolor som har liten eller ingen filmverksamhet³⁸.

Skolbio vid Folkets bio

Skolor som ser film vid Folkets bio är 31 stycken; 55 % av skolorna³⁹ men skolorna ser också film, tex från Avmedia.

36 skolor; 64 % av skolorna har producerat egna filmer tillsammans med tex pedagog från Film i Västmanland, Ung kultur, lärare, övrig personal och elever.⁴⁰ Det har jag kallat Känd filmproduktion. Här har jag kanske missat 5 till 10% av skolorna som har filmproduktion. Det blir ungefär 3 till 6 skolor som kan ha viss filmproduktion. Filmerna delar jag in i filmdokumentation, spelfilm och filmade redovisningar och

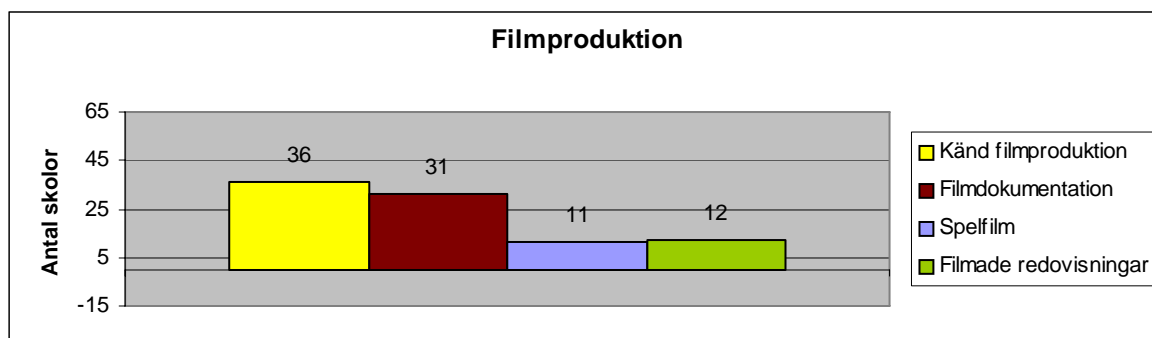
³⁸ Om skolorna hyrt eller lånat film från andra ställen har jag inte kunnat undersöka. Avmedias uthyrning och försäljning uppdelat på enskilda grundskolor har jag bara totala uppgifter om. Uppgifter från andra filmuthyrare saknas här men det är inte troligt att det finns så många.

³⁹ Avmedia skickar ut cirka 91 000 stycken DVD under läsåret 2006 - 2007 till skolorna och inte bara till grundskolan. Måste kollas, epost har skickats ut men inget svar ännu.

⁴⁰ Skolledare och kulturombud har jag träffat eller haft kontakt med via telefon och/eller epost. Bjurhovdaskolan som är nedlagd men enligt uppgift från Folkets bio har det varit en visning.

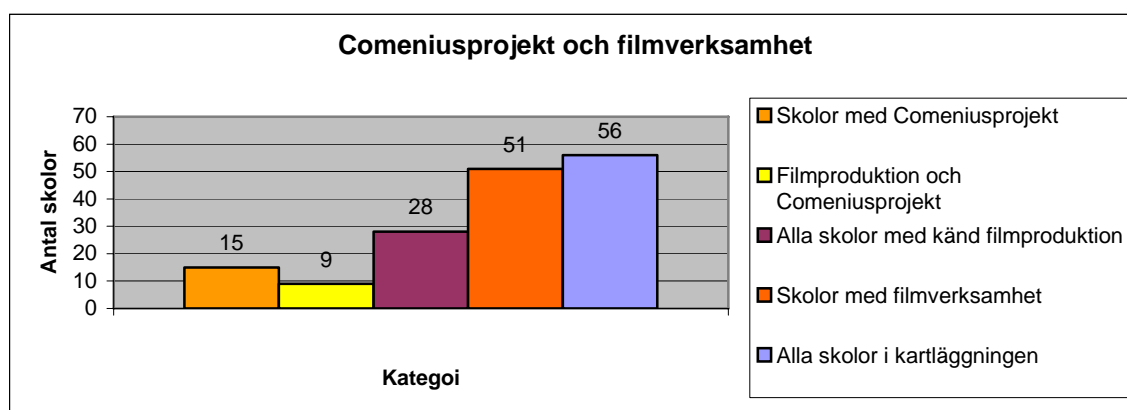
dokumentationsfilmerna är den största gruppen med 31 skolor. Filmade redovisningar hade 12 skolor; cirka 21 % av alla skolor.

I nedanstående diagram visas filmverksamheten mera uppdelat.

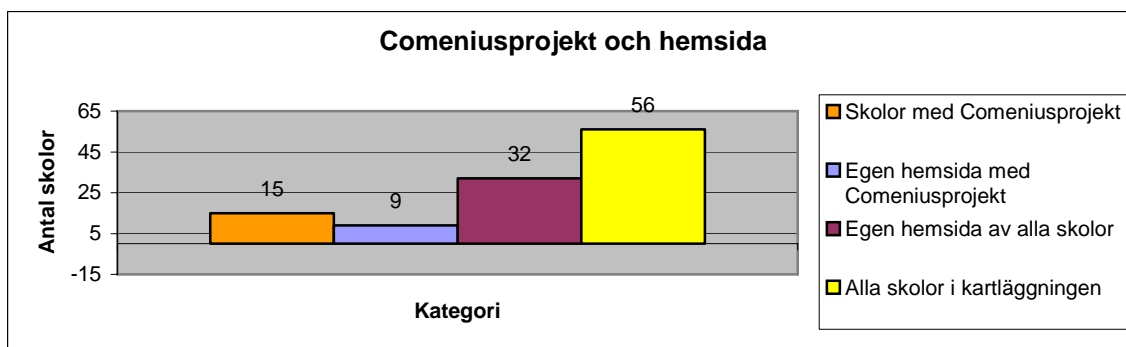
Comeniusprojekt och filmverksamhet

De 15 comeniusprojekten i grundskolorna har nog påverkat filmverksamheten och man har bland annat fått resurser till inköp av digitala filmkameror. 9 skolor av 15 med Comeniusprojekt; 60% har filmproduktion och jämfört med alla skolor är det 28 av 56; 50%, skolor som har filmproduktion

Comeniusprojekt och hemsida

Antalet skolor med egna hemsidor och deltagande i Comeniusprojekt kan ha ökat några procent. 9 skolor av 15 med Comeniusprojekt har egen hemsida. 32 skolor av alla 56 skolor har egen hemsida. Det är en skillnad från 57 % till 60 % av skolor med egen hemsida. Det är ingen större skillnad.

Pedagogiska resurser utifrån

Skolan får pedagogiska resurser utifrån, antingen till skollokaler eller att skolorna besöker biograf, teatrar, konsertsalar, museum och andra institutioner. ProAros Ung kultur organiserar kulturaktiviteter⁴¹ och har några pedagoger som arbetar med elever i olika projekt och bland annat filmprojekt. Ung kulturs pedagog som bl a arbetar med film har fått besök av några skolor och det producerades några filmer med utgångspunkt från pågående utställningar i kulturhuset Culturen

När klasserna besöker biograf inom skolbioprojektet sker det ofta i samarbete med Folkets bio som har en biograf, Elektra⁴², i Culturen⁴³. När eleverna ser film i skolan lånar man DVD filmer från Avmedia⁴⁴. Konstmuseet har en pedagog Mikael Reuter som bjuder in klasser till "ett möte kring film, konstvideo, reklamfilm, dokumentär och spelfilm. Mikael Reuter visar flera exempel på olika genrer och diskuterar bildspråk, värderingar och genus med utgångspunkt i allt från konstfilmer till nyhets- och reklamfilm." Han åker även ut till skolorna och arbetar med film och foto..

Några filmrecensioner

Det är bara ett fåtal filmer jag sett som producerats under läsåret. En film är från 2003. Den heter Bästa vänner och är producerad vid Skallbergsskolan. Det är en film gjord i klass 6 och handlar om mobbing bland en grupp tjejer. En flicka blir utsatt av de andra tjejerna i klassen för mobbing. Handlingen är enkel och filmen är uppbyggd med ett antal tablåer. Skådespelarna går in i bild och där händer något och sen klipper man över till nästa. Man använder också texter som för handlingen vidare. Fotot är enkelt med standardbilden; helbild och det kräver för det mesta att skådespelarna kan agera och vara trovärdiga i sina roller. Det lyckas de i huvudsak med men filmen blir lite statisk när man inte varierar bilderna mer med hel-, halv och

⁴¹ "Den 1 januari 2006 inleds ett nytt kulturprojekt för grundskolan. Målet är att ge kulturen en starkare ställning i skolan och att tillförsäkra alla elever en allsidig kontakt med olika kulturformer – teater, dans, musik, konst, film, kulturarv och så vidare. Varje grundskoleelev från förskoleklass till 9 år ska vara garanterad minst en kulturupplevelse om året. 1 miljon kronor per år i två år öronmärks för verksamheten med proAros Ung Kultur som samordnare (<http://skolkultur.se/>)".

⁴² Elektra är en biograf som drivs av Folkets bio Västeråsavdelningen som är medlem i riksföreningen Folkets Bio

⁴³ Culturen

⁴⁴ Avmedia

närbilder. Det finns olika bildutsnitt men filmen skulle bli mera dynamisk med mera variation. När scenerna är långa som här blir kraven på skådespelarna större.

Tomtebobarnen är en produktion vid Piltorpsskolan, klass 4-5, en film baserad på Elsa Beskows saga Tomtebobarnen. Statiska tablåer med skådespelare som agerar när de får regianvisningar från den som läser upp sagan. Det ser ut så i filmen. Det är en fast scen med rekvisita som byts ut i samma dekor. Bildutsnittet är ofta en fast totalbild och skådespelarna agerar med hjälp av enkel rekvisita.

Tibbleskolan har producerat en film om sagofiguren Pinocchio som är ungefär 20 minuter lång. Filmen har ett antal tablåer och eleverna från klass ett gestaltar det som berättarrösten säger. Det är nedtoning och upptoning mellan scenerna och bildutsnittet är ofta totalbild vilket gör att filmen får ett långsamt tempo.

En reklamfilm vid Irstaskolan vill locka elever att söka till skolan. Filmen är cirka 5 minuter lång och den är producerad av elever vid skolan. Det är snarare en informationsfilm än en reklamfilm med tanke på längden. Medieundervisningen presenteras och avsnitt ur producerade film vid skolan visas och man visar filmutrustning och lokaler. Filmen är snyggt klippt med ett högt tempo men musiken kanske är väl enkel.

KÄLLOR

Läroplaner

Enkäter

E-mejl

Producerade filmer

Redovisning

Kvalitetsredovisningar 2006,

<http://www.vasteras.se/Proaros/forskolaochutbildning/Kvalitetsredovisning/kvalitetsredovisningar2006.htm>

BILAGOR

Brev till skolorna

UNG|KULTUR

Ingår i proAros
Västerås Stad

2007-03-14

Börje Rönnqvist
Västerås Stad
proAros Ung Kultur
721 87 Västerås
tel 021-39 10 60
borje.ronnqvist@vasteras.se

KARTLÄGGNING AV MEDIEPEDAGOGISKA PROJEKT I GRUNDSKOLAN F-9

Ung kultur ska göra en kartläggning av mediepedagogiska projekt i grundskolan F-9 och projektet genomförs med projektmedel från svenska filminstitutet. Med skolledarnas, kulturombudens och projektansvarigas hjälp vill vi sammanställa uppgifter om nu pågående och nyss avslutade projekt. Vi vill även gå igenom den dokumentation som finns och sammanställa de viktigaste lärdomar som kan dras av dessa erfarenheter.

Några exempel på mediepedagogiska projekt som finns i Västerås:

Malmabergskolans elever gör varje vecka ett radionyhetsprogram.
Irstaskolan gör varje vecka ett tv-nyhetsprogram.
Brandhovdaskolans sexor har gått en kurs i filmanalys.
Önstaskolan ger ut en skoltidning som heter Grytlappen.
Stenkumlaskolan har knattereportrar som samarbetar med SR/P4

Har ni några liknande projekt vid er skola?

Mediepedagogiska projekt kan också vara redovisningar, filmer, tidningar, rapporter eller liknande som eleverna producerat i det löpande skolarbetet.

Kan vi få en lista med pågående och avslutade mediepedagogiska projekt och redovisningar i er skola (F-9)?

Kan vi få namn, e-post och telefon till den som ansvarar för projekten/redovisningarna?

Kan vi få ta del av den dokumentationen som finns av projekten/redovisningarna?

Vi tackar för er medverkan!

Börje Rönnqvist
proAros Ung kultur